

УЗГОДЖЕНО
Начальник навчально-методичного відділу

Л.Бородінова
«19» 12 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

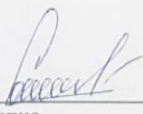

А. Гудманян
2019 р.

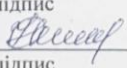
ВИТЯГ

з протоколу №20 засідання кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
від 16 грудня 2019 р.

СЛУХАЛИ: Про дійсність навчальної програми, індекс НБ-6-076/16-2.1.13, затвердженої 10.07.2017 р. та робочої навчальної програми, індекс РБ-6-076/16-2.1.13 затвердженої 05.09.2017 р., навчальної дисципліни «Фінанси» для навчальної дисципліни «Фінанси» навчального плану №НБ-6-076/18 та робочого навчального плану №РБ-6-076/18 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» освітньо-професійних програм 076.01 «Підприємницька діяльність в авіації», 076.02 «Підприємництво та бізнес-технології» та 076.03 «Митна та біржова справа».

УХВАЛИЛИ: Вважати навчальну програму індекс НБ-6-076/16-2.1.13, затвердженої 10.07.2017 р. та робочу навчальну програму, індекс РБ-6-076/16-2.1.13 затвердженої 05.09.2017 р., з навчальної дисципліни «Фінанси» дійсною для навчальної дисципліни «Фінанси» навчального плану №НБ-6-076/18 та робочого навчального плану №РБ-6-076/18 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» освітньо-професійної програми 076.01 «Підприємницька діяльність в авіації», освітньо-професійної програми 076.02 «Підприємництво та бізнес-технології» та 076.03 освітньо-професійної програми «Митна та біржова справа».

Завідувач кафедри Соловей Н.В.
підпис прізвище та ініціали

Секретар кафедри Турова Л.Л.
підпис прізвище та ініціали

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий інститут Економіки та менеджменту
Кафедра фінансів, обліку і аудиту

«10» 07 2017р.

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Фінанси»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»
Спеціалізація: «Облік і аудит»
Спеціальність: 075 «Маркетинг»
Спеціалізація: «Маркетинг»
Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Спеціалізація: «Підприємницька діяльність в авіації»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 051 «Економіка»
Спеціалізація: «Економічна кібернетика»
Спеціалізація: «Міжнародна економіка»
Спеціалізація: «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)»

Курс – 2 Семестр – 3

Аудиторні заняття – 51
Самостійна робота – 69
Усього (годин/кредитів ECTS) – 120/4

Екзамен – 3 семестр

Індекс НБ-6-071/16 – 2.1.13
НБ-6-075/16 – 2.1.13
НБ-6-076/16 – 2.1.13
НБ-6-051/16 – 2.1.13

Система менеджменту якості.
Навчальна програма
навчальної дисципліни
«Фінанси»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
НП 11.01.04 – 01-2017

стор. 3 з 10

Система менеджменту якості.
Навчальна програма
навчальної дисципліни
«Фінанси»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
НП 11.01.04 – 01-2017

стор. 2 з 9

Навчальну програму дисципліни «Фінанси» розроблено на основі освітньо-професійної програми та навчального плану № НБ-6-071/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» та спеціалізацією «Облік і аудит», навчального плану № НБ-6-075/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 075 «Маркетинг» та спеціалізацією «Маркетинг», навчального плану № НБ-6-076/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та спеціалізацією «Підприємницька діяльність в авіації», навчального плану № НБ-6-051/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 051 «Економіка» та спеціалізацією «Економічна кібернетика», «Міжнародна економіка», «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)» та відповідних нормативних документів.

Навчальну програму розробила:

доцент кафедри

фінансів, обліку і аудиту Т.Гаврилко

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 071 «Облік і оподаткування», спеціалізації «Облік і аудит» – кафедри фінансів, обліку і аудиту, протокол № 14 від «15» 06 2017р.

Завідувач кафедри О.Гайдаржійська

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 075 «Маркетинг», спеціалізації «Маркетинг» – кафедри маркетингу, протокол № 16 від «19» 06 2017р.

Завідувач кафедри С.Смерічевський

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», спеціалізації «Підприємницька діяльність в авіації», спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Міжнародна економіка», «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)» кафедри економіки, протокол № 16 від «15» 06 2017р.

Завідувач кафедри О.Сунцова

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Економічна кібернетика» кафедри економічної кібернетики, протокол № 9 від «14» 06 2017р.

Завідувач кафедри Т.Олешко

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради навчально-наукового інституту Економіки та менеджменту, протокол № 8 від «26» 06 2017р.

Голова НМРР

О.Борисенко

УЗГОДЖЕНО
Директор ННІЕМ
С.Петровська

«27» 06 2017р.

Рівень документа – 3Б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни “ Фінанси” розроблена на основі “Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015р. №37/роз.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузях управління та адміністрування, соціальних та поведінкових наук.

Мета дисципліни: формування базових знань з теорії фінансів, засвоєння закономірностей їх функціонування на макро- і мікрорівнях як теоретичної основи фінансової політики і розвитку фінансової системи держави.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчення сутності, функцій та ролі фінансів у ринковій економіці, закономірностей їх еволюційного розвитку;
- одержання студентами знань щодо теоретичних засад державних, корпоративних і міжнародних фінансів, функціонування фінансової системи держави.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- сутність, характерні ознаки фінансів, їх роль та місце в економічній системі;
- закономірності еволюційного розвитку фінансів;
- теоретичні основи, практичні сторони здійснення фінансової політики державою, органами місцевого самоврядування;
- функціонування фінансового механізму, його складових;
- джерела формування доходів та принципів організації видатків бюджетної системи, причини виникнення, шляхи подолання бюджетного дефіциту;
- теоретичні основи, форми та методи функціонування державних фінансів, корпоративних фінансів, фінансів домогосподарств та міжнародних фінансів;
- основні положення податкової системи країни;
- сутність, значення, роль страхування;
- основні принципи функціонування фондового ринку країни;
- теоретичні основи розробки, прийняття та реалізації управлінських рішень з питань фінансово-господарської діяльності суб’єктів господарювання;
- теоретичні основи забезпечення економічної та фінансової безпеки країни;
- теоретичні основи, форми та методи функціонування фінансів розвинутих країн та фінансів Європейського союзу.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Фінанси»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.01.04 – 01-2017
		стор. 5 з 10	

Вміти:

- аналізувати і характеризувати стан фінансово-кредитних відносин в країні;
- визначати вартість цінних паперів, які функціонують на фондовому ринку та розмір дивідендів;
- аналізувати та вибирати різні джерела фінансування господарчої діяльності підприємства;
- розраховувати фінансові показники господарської діяльності суб'єктів господарювання;
- організовувати та здійснювати страховий захист діяльності фізичних та юридичних осіб;
- здійснювати оцінку та аналіз показників фінансового стану підприємства;
- аналізувати сучасний стан фінансових відносин у розвинутих країнах та тенденції їх розвитку;
- аналізувати інтеграційні заходи та тенденції, що здійснюються та розвиваються в рамках Європейського Союзу та фінансових відносин у розвинутих країнах.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме навчального модуля №1 «Теоретичні основи та практичні аспекти функціонування фінансів».

Навчальна дисципліна «Фінанси» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Соціологія» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Гроші і кредит», «Страховання», «Бухгалтерський облік» та інших.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль №1 «Теоретичні основи та практичні аспекти функціонування фінансів».

Тема 2.1.1. Суть фінансів, їх функції та роль.

Економічна сутність фінансів. Етапи становлення та розвитку фінансової науки. Сучасні теорії фінансів. Призначення і роль фінансів у економічному та соціальному розвитку суспільства. Економічна сутність, ознаки фінансів. Функції фінансів. Фінанси та інші економічні категорії.

Тема 2.1.2. Фінансова система.

Економічний зміст фінансової системи. Склад і структура фінансової системи в Україні, її правова та організаційна основа. Характеристика окремих ланок фінансів. Взаємозв'язок підсистем: державних фінансів, фінансів підприємств та населення.

Тема 2.1.3. Фінансова політика і фінансовий механізм.

Сутність та завдання фінансової політики як важливої складової економічної політики держави. Фінансовий механізм та його елементи. Особливості фінансового планування. Види фінансових планів. Суть і значення фінансового контролю.

Тема 2.1.4. Фінанси суб'єктів господарювання.

Поняття суб'єкта господарювання, ознаки його ідентифікації. Класифікація суб'єктів господарювання. Фінансові відносини суб'єктів господарювання. Фінанси комерційних підприємств. Фінансові ресурси підприємств, їх склад і джерела формування. Особливості фінансів підприємств різних форм власності та видів діяльності.

Тема 2.1.5. Бюджет і бюджетна система. Доходи і видатки державного бюджету.

Бюджет. Бюджетна система. Економічна сутність і призначення бюджету. Склад доходів і видатків бюджету. Бюджетна система та принципи її побудови. Бюджетний дефіцит. Сутність дефіциту бюджету та причини його виникнення. Основні концепції збалансованості бюджету. Методи фінансування бюджетного дефіциту.

Тема 2.1.6. Державний кредит і державний борг.

Державний кредит. Державний кредит і державні запозичення. Їх класифікація. Механізм застосування державних запозичень. Державний борг і методи управління ним.

Тема 2.1.7. Податки та податкова система.

Економічна сутність і функції податків. Складові податку та їх характеристика. Податкова система і податкова політика держави. Класифікація податків. Характеристика основних податків податкової системи України.

Тема 2.1.8. Місцеві фінанси.

Місцеві фінанси в економічній системі держави. Місцеві бюджети – фінансова основа місцевого самоврядування. Збалансування місцевих бюджетів.

Тема 2.1.9. Страхування і страховий ринок.

Об'єктивна необхідність і сутність страхового захисту. Економічна природа і сутність страхування. Об'єкти та суб'єкти страхування. Специфічні особливості страхування як економічної категорії. Функції і принципи страхування. Класифікація страхування. Поняття страхового ринку та його структура.

Тема 2.1.10. Фінансовий ринок.

Призначення і структура фінансового ринку. Суб'єкти та об'єкти фінансового ринку. Класифікація суб'єктів фінансового ринку. Фінансові інструменти. Класифікація посередників на фінансовому ринку. Сегментація

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Фінанси»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.01.04 – 01-2017
		стор. 7 з 10	

фінансового ринку за групами та видами фінансових активів. Кредитний ринок та ринок цінних паперів. Види цінних паперів, їх класифікація та характеристика.

Тема 2.1.11. Фінансовий менеджмент.

Сутність фінансового менеджменту. Фінансові рішення, їх розробка, прийняття та реалізація. Мета й основні завдання фінансового менеджменту. Принципи і функції фінансового менеджменту. Механізм фінансового менеджменту, його сутність та складові. Методи, важелі та інструменти фінансового менеджменту.

Тема 2.1.12. Міжнародні фінанси.

Сутність, функції та суб'єкти міжнародних фінансів. Функціональне призначення та інструменти міжнародного фінансового ринку. Фінанси міжнародних організацій. Міжнародні фінансові інституції: Міжнародний валютний фонд, група Світового банку, Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Європейський банк реконструкції та розвитку.

Тема 2.1.13. Фінансова безпека держави.

Економічна безпека як багаторівнева система. Загрози економічній безпеці держави та їх класифікація. Індикатори економічної безпеки. Фінансова безпека, її сутність і місце в системі економічної безпеки.

Тема 2.1.14. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою.

Еволюція та сучасні риси фінансових систем країн з розвинутою ринковою економікою. Фінансова система Сполучених Штатів Америки, Федеративної Республіки Німеччини, Великобританії, Франції, Японії, Скандинавських країн.

Тема 2.1.15. Фінанси Європейського Союзу.

Етапи економічної інтеграції в Європі. Фінансова політика в контексті поглиблення європейської інтеграції. Бюджет Європейського союзу. Основні принципи формування бюджету ЄС. Джерела надходження доходів до бюджету ЄС. Видатки бюджету ЄС. Бюджетна стратегія і бюджетний процес.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

3.1.1. Фінанси: підручник / за. Ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – 2-е вид. переробл. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 687 с.

3.1.2. Кремень О. І. Фінанси : навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К. : ЦУЛ, 2012. – 412 с.

3.1.3. Місцеві фінанси: підруч./ за ред. д.е.н., проф. О.П.Кириленко.-2-ге вид., доп. і перероб.- Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2015.- 448 с.

3.1.4. Гапонюк М. А. Фінансовий ринок [Текст] : Міжпредметний тренінг : [посібник] / М. А. Гапонюк. – К. : КНЕУ, 2014. – 178 с.

3.1.5. Добровольська О.В. Фінансовий ринок: навч. посіб. / О. В. Добровольська, С. М. Халатур.— Д.: Монолит, 2015.— 384 с.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Фінанси»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.01.04 – 01-2017
		стор. 8 з 10	

3.1.6. Страхування: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, В.М. Стецюк; за ред. Т.А. Говорушко. – К.: – Львів: «Магнолія 2006», 2014. – 328 с.

3.1.7. Стройко Т. В. Міжнародні організації : навч. посіб. / Т. В. Стройко. - К. : Кондор, 2015. - 250 с.

3.1.8. Фінансовий менеджмент : підручник для ВНЗ / відп. ред. О.О. Непочатенко. - Київ : Центр учбової літератури, 2013. - 495 с.

3.1.9. Фондовий ринок [Текст] : підручник / [кол. авт.: О.М. Мозговий, А.Ф. Баторшина, О.Г. Величко та ін.]; за заг. ред. О.М. Мозгового. – К. : КНЕУ, 2013. – 543 с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

3.2.1. Бударіна Н. О. Розвиток світового фінансового ринку в умовах циклічності міжнародної економіки [Текст] : монографія / Н. О. Бударіна. – Донецьк : Ноулідж, 2013. – 330 с.

3.2.2. Євроінтеграція: досвід країн Вишеградської четвірки та українські реалії [Текст] / ред. І. Коссе. - Київ : Ін-т економічних досліджень та політичних консультацій, 2014. - 87 с.

3.2.3. Кузьмін О. Є. Міжнародний фондовий ринок: навч. посібник-практикум / О. Є. Кузьмін, Н. О. Шпак, О. Ю. Григор'єв, К. О. Дорошквич., Т. В. Ясінська. -Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. - 336 с.

3.2.4. Розвиток державних фінансів України в умовах глобалізації: кол. моногр. / [Луніна І.О., Булана О.О., Фролова Н.Б. та ін.]; за ред. д.е.н. ЛО-Луніної ; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогноз. НАН України". -К., 2014 - 296 с.

3.2.5. Страхування: опорний конспект (укр. та рос. мовами) / [Пікус Р.В., Приказюк Н.В., Шолойко А.С., Моташко Т.П. та ін.]; за наук. ред. проф. Р.В. Пікус. – К.: Логос, 2015. – 275 с.

3.2.6. Фінансовий менеджмент [Текст] : практикум : навч. посіб. / [Л.Д. Буряк, О.М. Білик, М.Д. Грицино та ін.]; за заг. ред. А.М. Поддєрьогіна. – К. : КНЕУ, 2015. – 335 с.

3.2.7. Фінансовий ринок [Текст] : навч. посіб. / Г.В. Блакита, Ж.В. Гарбар, Л.І. Губанова та ін. – Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2014. – 300 с.

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				